

Baudrillard'ın Simülasyon Evreninde Emil Cioran'ı Yeniden Okumak

İbrahim Emre GÜNAY¹

Öz

Bu çalışmanın amacı Cioran'ın insanın varoluşu ve yaşamın anlamsızlığıyla ilgili eleştirilerinin simülasyon evrenine ait olabileceğini analiz etmektir. Her şeyin göstergeye dönüşerek yeniden üretildiği simülasyon evreninde Cioran'ın düzene olan karşıtlığı, yaşamın anlamsızlığına karşı değerlendirmeleri, özgürlük ve doğum ile ölüm ilişkisine yaklaşımı simülasyon evreninde başka bir deyişle tüketim düzeninde nitel bir yaklaşımla ve doküman analizi yöntemiyle yeniden incelenecektir. Böylece Cioran'ın eleştirilerinin aslında simülasyon evreninde her şeyin simülakra dönüşümüyle ilintili olduğu ve simülasyon evreni eleştirisinde kullanılabileceği sorgulanabilecektir. Bu bağlamda önce Baudrillard'ın simülasyon evreninin ana hatları sonrasında Cioran'ın düzen, anlamsızlık, özgürlük, doğum ve ölüm ile ilgili eleştirel değerlendirmeleri ortaya konacaktır ve sonuç bölümünde Cioran'ın eleştirilerinin simülasyon evreninde nasıl ve hangi perspektiften geçerli olduğu veya Cioran'ın eleştirilerinin aslında simülasyon evreni eleştirisi olduğu gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler

Cioran
Baudrillard
simülasyon
simülakr

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 15.06.2023

Kabul Tarihi: 01.09.2023

Doi:
10.20304/humanitas.1314915

Reinterpreting Emil Cioran in Baudrillard's Simulation Universe

Abstract

This study aims to show that the criticism of Cioran about human existence and the meaninglessness of life can belong to the simulation universe. His opposition to order, evaluations against the meaninglessness of life, freedom, and the relationship between birth and death will be re-examined in the simulation universe with a qualitative approach and document analysis method. Thus, it will be shown that the criticisms of Cioran are actually related to the transformations in the simulation universe and can be used in the simulation universe critique. In this context, firstly, the outlines of the simulation universe will be revealed. Afterwards, critical evaluations of Cioran about order, meaninglessness, freedom, birth, and death will be presented and in the conclusion part, it will be tried to show how and from which perspective criticisms of Cioran are valid in the simulation universe or that his criticisms are actually criticism about simulation universe.

Keywords

Cioran
Baudrillard
simulation
simulacrum

About Article

Received: 15.06.2023

Accepted: 01.09.2023

Doi:
10.20304/humanitas.1314915

¹ Öğr. Gör. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İstanbul/Türkiye, ibrahimemregunay@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0657-8164

Giriş

Emil Cioran her türlü sistemi reddeden ve bunu da en şiddetli şekilde yazılarıyla dile getiren bir filozoftur diyebiliriz. Yazılarında sistem içinde doğmanın verdiği umutsuzluk ana temadır. Yaşam insanların hiçbir zaman huzura kavuşamadığı, doğum ve ölüm arasında gerçekleşen anlamsız ve boş bir zamandır. İnsanlar kendi sığ dünyalarında yanılısamarlarla yaşadıklarından acılarının farkında değildirler. Yanılısamarlarla dolu bir dünyada özgürlükte tıpkı diğer kavramlar gibi sahtedir (Gane, 2008, s. 60). İnsan doğduğunda her şeyini kaybetmiştir ve bir daha da ölene kadar içine düştüğü durumdan kurtulma olasılığı yoktur. Yaşam acı üretirken, insan kendini sürekli baskı altında hissetmektedir. İnsanların elinden ütopyaları ve hayalleri ellerinden alınmıştır. Başka bir deyişle toplumsal değerlerin kaybolduğu ve yerini bireysel değerlerin aldığı bir dünya söz konusudur. İnsanlar yaşamak için gerçek amaçlarını kaybetmişlerdir ve mevcut amaçlar da insanların içindeki boşluğu doldurmamaktır.

Cioran ve Baudrillard kendileriyle ilgili her türlü tanımlamayı reddetmişlerdir. Bu bağlamda Cioran da Baudrillard gibi ne nihilist ne de postmodern bir düşünür olarak addedilmeyi kabul etmiştir. Cioran Aydınlanma sonrası rasyonel başka bir deyişle büyüden arındırılmış bir yaşamın insanı içine alarak düzenlemesi ve baskılamasını kendine dert edinmiştir. Aynı şekilde Baudrillard da insanın sistemin getirdiği zorunluluklar karşısında göstergeye dönüşen insanın bunalımlarını simülasyon evreninde ifade etmeye çalışmıştır. Bugün Avrupa'nın içine düştüğü kısır döngü veya irrasyonel durum aslında 1970'lerden sonra üretim düzeninin sonlanarak yerini tüketim düzenine bırakması ve insanları yaşamsal gereksinimleri yerini psikolojik gereksinimlere bırakması başka bir deyişle ekonomi politiğin yerini gösterge ekonomi politiğin almasının sonucudur diyebiliriz. Baudrillard'ın düşüncesine göre Aydınlanma sonrası geçen iki yüzyıllık sürecin sonucunda içine düşülen kısır döngü aslında simülasyon evrenidir. Simülasyon gerçeğin bir kökenden yoksun olarak modeller aracılığıyla üretilmesidir (Baudrillard, 2016, s. 13-14). Simülakr ise gerçeklik olarak algılanmak isteyen görünümdür (Baudrillard, 2016, s. 7).

Üretim düzeni sonrası tüketim düzenine geçilmesiyle simülasyon evrenine girilmiştir (Smith, 2010). Böylece her şey simülakra dönüşmüş ve insanlar gerçeklik ilkesinin mevcut olduğu zamanlardaki toplumsal hedeflerden koparak, hayallerini ya da ütopyalarını kaybetmişlerdir. Hayallerin ve toplumsal ideallerin sonlandığı, herkesin yalnızlaştığı, bireysel değerlerin hakim olduğu bir evrende hapsolan insanlar, simülasyonun bir parçası olarak kendilerinin ötesine geçmişlerdir ve görünüme başka bir deyişle simülakra dönüşmüşlerdir. Simülasyon evreninde insanlar günlük yaşamlarında var oluşlarını veya kimlik sahibi olmayı

yine sistemin istediği şekilde başka bir deyişle tüketim temelinde devam ettirmek zorundadırlar. Sistemin oluşturduğu değer ve ahlak sistemi temelinde kod üzerinden işlemselleşen insan kısaca simülasyon evreninde sistemin devamlılığını sağlayan rasyonel, sistemle uyumlu ve sistemi yeniden üreten bir göstergeye dönüşmüştür. Rasyonalite insanların daha özgür ve mutlu olacağı bir yaşamı hedeflerken günümüzde insanlar kendine ve dış dünyaya karşı yabancılaşmış ve kısaca zihinsel olarak başkalaşmıştır. İnsanlar eskiden taşıdıkları onları insan yapan özellikleri geride bırakarak sistemle uyumlu hatta sistemin kendi ürettiği yeni özellikleriyle devam ederken aslında yine insan olarak kalmakta ama düşünsel olarak sürekli yeniden üretilmektedir. Bu değişimdeki hız ve yoğunluk insanları bunalıma iterken aslında yaşamın da anlamsızlığına yol açmaktadır. İnsanın kendini özne ve diğer her şeyi nesne olarak görmesi ve her şeyin işlemselleşerek, kültürel bir sürece maruz kalması ya da kurgulanması sonucunda öteki dünya yerine içinde yaşadığımız dünyada ulaşabileceğimiz o mükemmel yer ya da cennet fikri aslında insanın içine düştüğü aynı zamanda kendi hazırladığı en büyük tuzak olmuştur. Modernitenin taşıyıcılarından biri olan rasyonalite ve onun getirdiği ilerlemeci anlayış bağlamında insanın ve diğer her şeyin göstergeye dönüşmesi Cioran'ı anlamsızlık sorunsalına karşı düşünmeye itmiştir.

Cioran'ın simülasyon evreni içinde yeniden değerlendirilmesi çalışmamızın ana konusudur çünkü Cioran'ın modernite'nin getirdiği sorunlar olarak gördüğü yalnızlığı, acıyı, mutsuzluğu ve değersizleşmeyi yazılarında sorunsallaştırırken, Baudrillard da aynı kavramları kendi kuramı içerisinde tüketim düzeninde başka bir deyişle simülasyon evreninde sorunsallaştırmakta ve nedenlerini ortaya koymaktadır. Değerlendirmemiz nitel bir yaklaşımla ve doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmeye çalışılacaktır. Yapılan değerlendirmeler ve bu değerlendirmeler başka bir deyişle Baudrillard'ın simülasyon evreni betimlenmesi ve Cioran'ın eleştirilerinin aslında simülasyon evrenine ait olduğu literatür taranmasından sonra tespit edilen Baudrillard ve Cioran'ın kaleme aldığı metinlerin kronolojik bir sıra esasınca okunup analiz edilmesine, düşünürlerin beslenme kaynaklarının incelenmesine ve ikinci el literatürün eleştirel okunmasına dayanmaktadır. Baudrillard'ı kullandığı dilin ve üslubun anlaşılmasındaki zorluğun yanı sıra düşüncelerinin ve savunduğu ilkelerin toplu halde ifade edilmemesi, bir başka deyişle tüm kitaplarına dağılmış olması, Cioran'ın bir edebiyatçı olarak düşüncelerini yazması ve yazdıklarının akademik bir sistemik içerisinde makale içinde aktarılması zorunluluğu çalışmamızın en önemli zorlukları olarak düşünülebilir. Daha önce Baudrillard'ın simülasyon evreni ile Cioran'ın düşünceleri arasında bir ilişkinin kurulduğu çalışmanın olmaması çalışmamızı önemli kılan unsurlardan bir tanesi olduğunu söyleyebiliriz.

Bu bağlamda öncelikle Baudrillard'ın simülasyon evreni betimlenmeye çalışılacaktır. Sonrasında Cioran'ın eleştirilerinin aslında simülasyon evreninin sonuçları olarak değerlendirilebileceği gösterilmeye çalışılacaktır.

Baudrillard'ın Simülasyon Evreni

Neo-kapitalizm sol ve sağ ideolojileri içine alarak hem kültürel hem de ekonomik alanı düzenleyen ve insanların düşüncelerini de kendiyle uyumlu hale getiren ya da kendi gerçekliğini üreten bir sistemdir. Eskiden gerçeklik ilkesi henüz geçerli olduğu zamanlar sol ve sağ ideolojiler kendi değerleri doğrultusunda insanlara idealler sunarken, insanlar bu idealler doğrultusunda hayaller kurar ve yaşamlarını bu ideallere göre biçimlendirmeye çalışırlar yaşamlarına anlam katarlardı. Ancak sol ve sağ ideolojiler kendilerinin ötesine geçerek ya da başkalaşarak gerçeklik ilkesinin sonlandığı simülasyon evreninde birer simülakruma dönüşmüşlerdir ve böylece insanların idealleri ve hayalleri de sonlanmıştır. 1970'lerden sonra üretim düzeninden tüketim düzenine geçilmesiyle, ekonomi politik yerini gösterge ekonomi politiğe bırakmıştır. Sol ve sağ ideolojilerin sonlanması ya da kendilerinin ötesine geçerek simülakruma dönüşmeleri aslında kapitalizmin dönüşmesi ve neo-kapitalizm olarak tek bir sistem olarak devam etmesidir. Gösterge ekonomi politik sonucunda her şey işlemsele uğrayarak aslında biçim kendini korumakta içerik ise dönüştürülerek sistem yeniden üretilmektedir (Adanır, 2017).

Tüketim düzeni Baudrillard'ın deyişiyle simülasyon evreni kendi değerlerini ve yaşam biçimini üretir (Anık, 2016, s. 449). Tüketim düzeninde iyi ya da kötü olanın tüm toplum için iyi ya da kötü olduğu toplumsal değerler kodun temelinde gösterge üzerinden gerçekleştirilen işlemselliğin sonucunda yerini tüketim temelinde bireysel olana bırakmıştır. Buradaki en büyük sorun insanın var olabilmesi için sistemin değer yapısıyla uyumlu bir şekilde kendini dönüştürmesi gerekliliğidir. Mutluluk sisteme gösterilen uyumla orantılıdır. İnsanlar içinde doğdukları tüketim toplumuna uyum gösterdikleri ölçüde sistem de onları mutlu etmektedir. Bu yapıda birey ve insan birbirlerini üretmektedir. Birey tükettikçe sistemi üretirken, sistem de karşılığında kendisiyle uyumlu olan bireyi daha mutlu bir tüketici olarak üretmektedir. Hem sistem hem de birey sürekli olarak dönüşerek ilerlemektedir. Baudrillard bu dönüşümleri simülasyon evreni içinde bir simülakr olarak yaşamın devam ettirilmesi olarak düşünmektedir. Tüketim etkinlikleri yaşamın tüm alanlarını istila etmiştir ve insanın yaşamak için bu etkinliklere hem düşünsel olarak hem de pratikte uyum göstermesi zorunludur (Berman, 1992, s. 271).

İnsan yaşamının sürekli sistemin amaçları doğrultusunda düzenlenmesi ve başka bir alternatifin bırakılmaması, insanı algısal olarak başkalaştırmıştır. İnsanın bu kısır döngüden çıkabilme şansı yoktur çünkü tüketim düzeninde her şey kendisinin ötesindedir. İnsanın gündelik yaşamda varoluşu tüketim temelinde kazandığı prestij, saygınlık veya itibara bağlıdır. Toplumsal itibar ve kişinin kendine verdiği değer, tüketim düzeyi ile ölçülmesinden dolayı daha fazla tüketmek toplumsal itibarın sürdürülmesinin ön koşulu durumuna gelmiştir (Oskay, 2017, s. 342).

Tüketim düzeni bireyi psikolojik olarak baskı altına almaktadır (Kellner, 1989). Sistem yaşamı düzenlerken insanı düşünce ve davranış olarak yeniden üretmek simülakra çevirmektedir. İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek için kendilerini gönüllü olarak ya da gülümseyerek sistemle uyumlu hale getirmektedirler. İnsanlar artık diğer nesnelere gibi bir gösterge olarak tüketim düzeninde yer almak durumundadırlar. Kapitalizmin mutasyona uğraması ticari değer yasasının yerini yapısal değer yasasının almasıyla mümkün olmuştur. Böylece insanlar yaşamlarını devam ettirmek için gerekli olan ihtiyaçların temini yerine yaşamlarını kendi psikolojik ihtiyaçlarının temini ve elde ettikleri mutluluklar üzerine kurmuştur. Bu bağlamda tüketim düzeninde ya da Baudrillard'ın yaklaşımına göre simülasyon evreninde her şey gibi insan da kodun temelinde işlemsel hale gelmiştir. Sürekli yeni kimlikler oluşturulmalı, yeni olan eskini yerini almalı ve bir kısır döngü içinde sürekli olarak devam etmelidir. Söz konusu olan yeniden üretimdir. Herkes için bir kimlik vardır ve tüketim düzeyine bağlı olarak bu kimlikler edinilir ve varoluş bu anlayış doğrultusunda anlamlandırılır.

Sistem insanın kendini oluşturmasında özgür kılarken aslında farklılıkların önceden belirlendiği bir statü değiştirme oyunu sunmaktadır (Baudrillard, 2020, s. 204). Birey kendini oluştururken kendine ait bir özgünlük oluşturmak ister ancak bunu yaparken sistem tarafından belirlenmiş bir kod ve modele göre yapmaktan başka şansı yoktur ve bu durumun bir simülakra olarak ya da gerçeklik ilkesinin sonlandığı bir evrende zihinsel olarak farkında değildir (Baudrillard, 2017, s. 109). Farklılıklar yapay olarak planlı bir şekilde modellerle üretilmektedir ve Baudrillard bu durumu simülatif bir durum olarak ele alır çünkü bu durum farklılıkların üretiminin tekeli yoğunlaşmasını da beraberinde getirmektedir (Baudrillard, 2017, s. 103-104). Söz konusu olan gerçek farklılıkların ya da doğal farklılıkların yerini yapay ya da üretilmiş farklılıkların almasıdır ki bu farklılıklar insanları üretilmiş bir şekilde türdeşliğe götürmektedir.

İnsan ilişkilerinde belirleyici olan tüketim nesnelere dir. Nesne tüketim düzeninde göstergeye dönüşmüştür ve anlam iki kişinin arasındaki karşılıklı ilişki tarafından değil, göstergenin diğer göstergeler ile olan arasındaki farklılıklar tarafından belirlenmektedir

(Baudrillard, 2009, s. 59). O zaman şunu söyleyebiliriz; göstergelerin kendi aralarındaki hiyerarşi, onlara sahip olan insanların arasındaki hiyerarşiyi de düzenlemektedir. Baudrillard'ın düşüncesinde inşa göstergelerin gücü ve çoğaltılmış farklılıklarla bir sentez bireyselliği yaratmak ve tanımı gereği farklılığın adı olmadığından aslında en büyük anonimliğe düşmek için toplanmış, bir araya getirilmiş binlerce başka göstergede kendini yeniden kuracak olan bu kayıp varlıktır (Baudrillard, 2017, s. 103-104). İnsanlar göstergelerin denetimi altında yaşamlarını kurmaktadır, başka bir deyişle sistemin belirlediği rollere göre yapının işlevsel parçalarına dönüşmüşlerdir.

Tüketim mutluluğun zorunlu koşuludur. Mutluluk kaynağını eşitlikçilik temelinde bireysellikten almaktadır. Eskiden mutluluk kanıtlara gerek duymazdı ve göstergelerden bağımsızdı. Simülasyon evreninde ise mutluluğun ölçülebilen kanıtlara ihtiyacı vardır. Bu kanıtlar ise sistemin değerlerin üzerinden belirlediği göstergeler üzerinden tanımlanmaktadır. Bilinç bireyselleşince insanların tek gerçeği kendi hazlarının peşinden koşmak olmuştur. İnsanlar yaşamın tüm alanlarında tek gerçeğin kendi mutlulukları, kendi kazanımları ve kendi ölçüleri olduğunu düşünmektedir (Debord, 2006). Bu tek kişilik mutluluk sistemin kontrol ettiği gündelik yaşamlarında varoluşlarına anlam kazandıran göstergelere ulaşmada hırslı, atılgan, acımasız ve kural tanımaz kişilerin üretilmesini sağlamaktadır (Oskay, 2017, s. 317-318). Simülasyon evreninde insanlar özgürdür ve mutlu olmak için arzularının peşinden gitmelidirler. Baudrillard'a göre birey "kendisine tanınmış olan sınırsız özgürlükle irade tuzağa düşmüş ve kendine özgü bir karar alma gücü olduğu şeklinde bir yanılsamaya kapılmıştır" (Baudrillard, 2001, s. 26).

16. yüzyıldan sonra rasyonalite ve ilerleme ülküsü toplumun ana omurgasını oluşturmuştur denilebilir. Toplum ekonomik olarak biçimlendirilmiştir başka bir deyişle ilerlemenin sonucu ekonomik olarak kendini üretim ve tüketim alanlarında göstermelidir. Bu bağlamda yaşamın üretim ve tüketim etkinlikleri temelinde biçim alması amaçlanmıştır. Tüketim düzeninde ya da simülasyon evreninde yeni bir topluma ayrı bir kültür, toplumdaki bireylere de ayrı bir kişilik yapısı kazandırılmasının sonucu insanların doğuştan sahip olduklarına göre değil, arzuları doğrultusunda kazandıklarına göre toplumda bir yer edinmelerini sağlarken, insan başkalaşmıştır ya da kendisinin de ötesine geçerek simülakruma dönüşmüştür. Önce yeni bir ekonomik sistem, sonra belirli bir kültürel sistem ve en sonunda belirli bir insan tipi oluşturulmuştur (Bell, 1978, s. 210-211). Baudrillard'a göre insanlar manevi değerlerini kaybetmişlerdir ancak maddi olarak zenginliklerini kaybetmemek adına sistemin devam etmesinden yanadırlar. Yaşamını modele göre uyarlayabilenler, yine modelin

tanımlamaları doğrultusunda mutlu olmaktadır ancak bu mutluluk insanı sonlandırma pahasına gerçekleştirilebilmektedir (Baudrillard, 2017, s. 37). Gösterge ekonomi politikte insanlar sadece yaşamak için yaşamakta ve mutlu olmak için mutlu olmaktadır. Baudrillard insanlığın içine düştüğü bu durumu gölgesini yitiren adamın durumuna benzetmiştir. İnsanlar şeylerin olumsuz yanlarının budanarak, yapay ancak ideal biçimlerde yeniden oluşturmayı hedefleyen bir cerrahi zorlamanın altında yaşamaktadır. Söz, cinsiyet, beden, irade ve kamuoyu her yerde yeniden oluşturulmaktadır (Baudrillard, 2018, s. 51). Simülasyon evreninde gerçekleşen dönüşüm baş döndürücü bir şekilde hızlı ve yoğundur. Bu durum insanları fark etmeseler de düşünsel olarak yormaktadır ve başkalaştırmaktadır.

Simülasyon Evreninde Cioran'ın Değerlendirmesi

Cioran, modernitenin sunduğu zorlayıcı ve insanı baskı altına alan rasyonel temelli düzene karşı çıkmıştır. Aydınlanma sonrası geçen iki yüzyıllık süreçte tıpkı Baudrillard gibi Avrupa'nın bir kısır döngü içine düştüğünü düşünmüştür ve Avrupa'yı üzerine güzel bir parfüm sıkılmış ceset olarak tanımlamıştır (Cioran, 2022a, s. 160). Cioran modern insanın içine düştüğü durumu gözlemlerken, içine düştüğü anlamsızlığın aslında yeni bir düzen uğruna dünyanın büyüsunün kaçmasına yorumlamaktadır. Batı, akli sapkınlığa varacak kadar sevmiştir. Özneler nesneye dönüşürken Batının aslında o hayranlık uyandıran büyüklük tutkusu da sonlanmıştır. Bu haliyle Batı sonsuza dek sürüp gidemez (Cioran, 2022b, s. 31). Herkes mutluluk reçeteleri dağıtmaktadır ve diğerine yön vermek istemektedir. Ancak hayat çekilemez bir hal almıştır (Cioran, 2023, s. 12). Hayatın anlamsızlığı ölümden daha ürkütücüdür. Anlamsızlık her yerdedir (Kluback, W. ve Finkenthal, M., 1997, s. 49).

Cioran modernitenin ortaya koyduğu mutluluk anlayışını ve insanın en sonunda mükemmele ulaşacağı düşüncesini bugün insanların içinde düştüğü anlamsızlık evreninin nedeni olarak görmektedir ve sert bir şekilde eleştirmektedir. Mutluluk bir illüzyona dönüşmüştür. İnsan gerçekten mutlu olmanın anlamını bilseydi, mutsuzluğunu gördüğünde çökerdi ancak buna engel olan soyutlamadır başka bir deyişle gelişigüzel, içeriksiz ve anlamsız seslerdir. Cioran'a göre sadece düşünmeyenler yaşamdan mutluluk alabilirler çünkü gerçeklik yaşamın köklerini kurutmaktadır ve bu yüzden hemen yok edilmektedir. Burada Cioran'ın mutsuzluğu düşüncenin sonlanması ve insanın aslında simülasyon evreninde hapsolmesidir. Teknolojinin gelişmesi ve yaşamın hızı insanlara düşüncecek vakit bırakmamaktadır. Her şey yüzeyselleşmektedir ve insanlar evet ya da hayırdan oluşan kısa cevaplarla yönlendirilmektedir. Düşünce sorunsal hale gelerek Cioran'da melankolik bir ruh haline dönüşmektedir ve artık mutsuzluğumuz son derece anlaşılırdır. Düşünme sorunu midemizi bulandırmakta, akıl

yürütme gözümüze bir cehennem azabı olarak görünmektedir (Cioran, 2022a, s. 54). Hayat sadece mevcut değerlerin gerçekleştirilmesi için bir araç konumundaysa, o hayatın ait olduğu uygarlıkta çökmeye başlamıştır diyebiliriz. Birey yaşamayı ya da yaşamda nefes almayı unutarak, sistemin ürettiği mutluluk yanılsaması içinde yaşamaktadır. Bir sistem normal koşullarda kendini sürekli üretmez ancak simülasyon evreninde sistem kendini meydana getiren ancak tükenmekte olan ruh ve değerleri anlamlı kılmak zorundadır. Bu bağlamda insanlar boş kategorileri kullanmaya başlarlar. Bu durum ancak simülasyon evreninde sistemin her şeye simülakra dönüştürmesiyle mümkün olmaktadır. Sistem gösterge üzerinden hem kendini hem de kendini var eden geri kalan her şeyi yine gösterge üzerinden üretmektedir. Bunun adı ilerleme değil gerileme olabilir.

Bu bağlamda zihin sistemle uyumlu bir şekilde sürekli yeni nitelermeler icat etmektedir ve yeni adlandırmalar yapmaktadır. Değişmez olan acının devam etmesi için daha az tükenmiş sıfatlar arayıp durmaktadır. Oysaki mutsuzluk tüm dokulara geçmiştir. Mutsuzluğun içinde tek olma hissi insana kendi derdine âşık olmayı ve bu dertle yaşamayı öğretmektedir. Kullanılan niteleyiciler değişse de mutsuzluk devam etmektedir ve üretilen niteleyiciler ise her ne kadar perde görevi görse de ilerleme olarak kabul edilmektedir. Tanrı bile kendine eklenen sıfatlarla var olmaktadır. İnsan yeni sıfatlar buldukça zihinsel olarak kendini haklı çıkarır ancak zihnin acizliği kelimelerin etkisine bağlıdır. Tükenme ve değersizleşme zihnin acizliğini ifade eder. Duygularımız sıfatların tesadüfleriyle zenginleşir. Bu sıfatlar sanki tek kullanımlıktırlar. Bir kez gün yüzüne çıktıklarında hemen eskirler ve kifayetlerini kaybederler. Kelimeler ruhtan kopunca boş ve geçersiz bir konum elde ederler. Zihin kelimeleri yeniden parlatmaya ve onlara anlam kazandırmaya çalışır. (Cioran, 2023, s. 28). İnsan etrafını sarmış olan şeyleri adlandırdığında ve ötelere geçtiği zaman yaşamını üretmektedir. Şeylerin isimlerini çoğaltmak, içlerini boşaltmak ve yerlerine formüller koymak zihni öldürür, düşünce yerini şeylerin yıkıntıları üzerinde yürümeye bırakır. Her formülün altında bir kadavra yatmaktadır. Zihin isimlendirdiği şeylerin içinde kendini kaybetmiştir (Cioran, 2023, s. 13). Zihin de kendisinin ötesine geçmiş ve başkalaşarak simülakruma dönüşmüş kavramlardan bir tanesidir. Tüketim düzeninde ya da simülasyon evreninde gerçeklik aslında arzular girdabına dalmaktır, kendini arzuya teslim etmektir. Yanlılıklar sisteminde hapsolmuş insan, sürekli kendini yenilemekle meşgul olduğundan zihinsel olarak da acı çekmektedir.

Batı gerçekliği hiç dert etmemiştir çünkü gerçekliğin göstergelere bağlı olduğunu ve önemli olanın da göstergelere hükmetmek olduğunu düşünmektedir (Cioran, 2022b, s. 103). Her şeyin işleme uğrayarak, kendini aşması ya da kendi ötesine geçmesi başka bir deyişle

her şeyin göstergeye dönüşmesi anlamsızlığı da beraberinde getirmiştir. Her görünüşün üzerine yapıştırılmış, onu öne çıkaran ve bir anlam görüntüsü veren etiketi söküp atmak gerekmektedir (Cioran, 2022b, s. 22). Anlam her yerdedir ve her şey o kadar çok anlam taşımaktadır ki anlam kendi kendini sonlandırmış ve anlamsızlığı da beraberinde getirmiştir. Tüm kesinliklerin kaybolup yerine diğer kesinliklerin geçtiği bir dünya da Cioran'ın her şeye hatta hiçliğe bile şüpheyle yaklaşmasını gerekli kılmıştır. Bilim adına konuşanlar sadece zirvalamaktadırlar. Onlara göre kesinlik ya da deneyim temelinde her yol mubahtır (Cioran, 2022b, s. 141). Cioran'a göre insanın kendi krallığını inşa çabasında hiçbir zaman ulaşamayacak olan kesinliği araması boşa geçirilen bir zamandır çünkü kesinlik ulaşamazdır. Kesinlikler insanın mutluluğa giden yolunu keser ve eğer kesinlikleri kaldırırsanız cenneti yeniden kurarsınız (Cioran, 2023, s. 10). Bu bağlamda kültür ya da medeniyet başka bir deyişle işlemsel süreç ya da simülasyon evreni hiçbir zaman kesinliğe ulaşamayacağı gerçeğinin üzerini örtmektedir ve sahte gerçekliğe yol açmaktadır. İnsan bu sahte gerçeklikte kendini hapsederek aslında kendini de sahteliğin bir parçası olarak üretmektedir ve bir simülakrum olarak yaşamaktadır. İnsan kendini sistemin izin verdiği sınırlar dahilinde oluştururken aslında oluşturulmaktadır ve kendini insan olarak muhafaza etse de düşünce olarak kesinlik arz etmemektedir ve sürekli dönüşerek başkalaşmaktadır. Tüm kavramların makus talihi anlamsızlık karşısında sürekli kendilerini yenilemeleri ve yeniden anlamsızlığa yenik düşmeleridir. Bu bağlamda insanın başına gelebilecek en kötü şey böyle bir dünya da doğmaktır çünkü Cioran yaşamın kesinliklerle değil, belirsizliklerle anlamlı olduğunu düşünür. “Yaşam sonuçlarına önem vermediğimiz zaman katlanabilir olur.” (Cioran, 2022a, s. 52). Her şeyin hesaplanabildiği ve kesinliklerle dolu bir dünya da aslında her şey canlılığını yitirmiştir, ölüdür.

Cioran'a göre gerçek olan insanın doğumu öncesidir. İnsan doğduğu an her şeyini yitirmiştir. Doğmak içinde bulunulan gerçekliğin bozulmasıdır. Bu durum Cioran için önemli bir hatadır. İnsan hem kendisinin dışındaki gerçekliğin içinde doğarak, o gerçekliği yok etmektedir hem de kendini de özne ve nesne ikiliğinde, rasyonel temelde kendi işlemsel gerçekliğini üreterek kendini kurgusal bir döngüye hapsedmektedir. Kendi dışındaki gerçekliği yok ederek yerine kendi kurgusal gerçekliğini inşa etmek Cioran'ı kimlik ve varoluş konularını şiddetli bir şekilde düşünmeye itmiştir. “Kimim ben? Gerçekte hangisi? Uzun zamandır, oldum olası bu dünyanın bana lazım olmadığını bilincindeyim, ne yapacağımı bilemiyorum. Boş bir manevi gurura kapılmamın ve artık varoluşumun bana bozulmuş ve çürümüş bir ilahi gibi görünmesinin nedeni sadece ve sadece budur!” (Cioran, 2000, s. 25-29). Cioran'a göre bu dünya saçmalıklardan ibarettir. Böyle bir dünyada ne acıdan ne de mutluluktan söz edilebilir çünkü

anlam kaybolmuştur. Özgür olmayı denerseniz, açlıktan ölürsünüz. Başka bir deyişle, sistem düzenleyici ve baskıcıdır. İnsana başka bir alan bırakmaz. Her türlü uyumlu olmalısınız. Gardiyansız bir hapisane de özgür olma şansınız yoktur. Hayatı yaşamak yerini hayatı yaşıyormuş gibi yapmaya bırakmıştır. Özgürlük sonlanmıştır. Cioran özgürlüğü doğumdan önceki dönem olarak tanımlarken, insanın kendinden önce belirlenmiş verili bir düzene gelmesini köleliğinin başlangıcı olarak görmektedir. İnsan doğumuyla özgürlüğü seçmemiştir. İnsan düzenin içinde saf bir şekilde doğar ve kendini zorunlu olarak sunulan seçeneklerden oluşturur. Bu durum insanın bu dünyaya ilk gelişinden itibaren onun saflığının bozulmasına ve zorunlu olarak kirlenmesi sonucunu getirmektedir. Ne ellerimizi temiz tutabiliriz ne de kalplerimizi kötülüklerden koruyabiliriz. İnsanın ellerini temiz, kalplerini bozulmamış olarak muhafaza etmesi artık içinde yaşadığımız dünyada mümkün değildir. Dünya yalnızlığımızı yok etmiştir (Cioran, 2023, s. 24). Burada Cioran hem gerçekliği hem de özgürlüğü içinde yaşadığımız dünyanın dışında değerlendirmektedir. İnsanın dünyaya gelmesi ya da doğumu gerçekliği bozarken, özgürlükten de söz edilemez.

Cioran kendini baskıcı ve dışlayıcı olan düzenin karşısında konumlandırır. İnsan için en mükemmel yer ideallerin ya da herkes için düşünülen bir amacın olmadığı bir uzamdır. Aydınlanma sonrası ilerlemeci anlayış ve rasyonel temelde insan yaşamının düzenlenmesi insanları anlamsızlık içinde boğmaktadır. Önemli olan düzen içinde var olmayı yadsımaktır (Cioran, 2023, s. 13). İnsanlar eski düzenden çıkarak yeni bir düzen içinde hapsolmuşlarken, duyguları da yeni yaşamın içinde dönüşmüştür. Arzu ve hüznün doğallıktan çıkarak düzenin gerektirdiği doğrultuda yeniden tanımlanarak dolaşıma sokulmuştur. Eskiden insan bir benliğe sahipken, rasyonel temelde benliğini kaybetmiştir ve düzenin kurgusal nesnesi haline gelmiştir. “Yalnızlığın tüm uyuşturucularını alıyorum ve buna rağmen hala benliğimi hatırlayabiliyorum” (Cioran, 2023, s. 13). İnsan sistemin gerektirdiği şekilde yalnız hissetmeyeceği her şeyi yapmasına rağmen hala bir boşluk hissetmekte ve bir türlü bu boşluğu dolduramamaktadır. İnsanın içinden gelen hüznün ortaya mutsuzluk olarak çıkmaktadır. İnsanlar her ne kadar sistem içinde maddi olarak tatmin olsa da yine de iç huzuru yakalayamamaktadır. Acı çekerek, kalabalıklar içinde ve gülümseyerek yalnızlığını yaşamaktadır ancak içine düştüğü depresif durumu içinde bulunduğu düzene uyumluluk bağlamında fark edememektedir. Burada Cioran benlik ve yalnızlık arasında ilişki kurarken, benliğin öncelikle yalnızlığa ihtiyacı olduğuna ve böylece kendini kurabileceğine inanmaktadır. Bugün artık insanın yalnız kalma şansı başka bir deyişle düşünmek ve kendi iç sesini dinlemek için imkanı kalmamıştır ve yalnızlığı yapaylaştıran kalabalıklar ve maddi amaçların gerçekleştirilmesi sonucunda insanın yüzünde

beliren gülümseye rağmen insan hala o yalnızlık duygusunun arayışı içindedir. Kendi başınalığı ya da yalnızlığı hissetmemek ise Cioran'a göre tam bir dram, Baudrillard'a göre ise bir simülakr olma durumudur. Cioran'ın insanın yalnızlığı olarak ifade etmeye çalıştığı durum bu dünyaya atılmış olarak, uyumsuzluk göstermek, kendi sınırlılıklarımızdan dolayı yıkılmak, dışardaki görünümüleri umursamadan kendi içsel dramamıza bağlı kalmaktır. Başka bir deyişle işlenmemiş, ham halimizdir. Bir de dünyanın yalnızlığı vardır. Tüm pırıltısı geride kalmış, sanki bir mezara dönüşmüştür tüm evren. Cioran böyle bir dünyadan kurtulmanın tek yolunun unutulma hali olduğunu düşünmektedir. Kendini, dünyayı ve her şeyi unutulma kurtuluşun tek şartıdır. Tutku her şeyi unutmak, artık hiçbir şey olmamak ve bilgiden de bilinçten de kurtulmak için yönlendirilmelidir (Cioran, 2022a, s. 62). Zihin sürekli yanılmaktadır. Yanlış bir gerçeklikte başka bir deyişle simülasyon evreninde yaşamamızı sağlamaktadır. Kavramların üzerinde kayarak şeylere bakmayı unutmak, artık görememek ya da unutmaktır. Ancak yalnız olduğumuzda ve kendimize döndüğümüzde kavramlaştırılmamış bir dünyanın tüm çıplaklığıyla baş başa kalabiliriz ve bu durum artık imkansızdır. Burada Cioran unutmayı insanın kendisini sisteme teslim etmesi ya da sürekli yeniden kurgulanarak üretilmesine bırakması olarak kullanmaktadır. Bir anlamda bu durum bir boş vermişliği kapsamaktadır. İnsan kendini sisteme bıraktığında ve sistemin istediği doğrultuda yeniden üretildiğinde duygu ve düşünce olarak dönüştüğünden acıları da dönüşmüş olacaktır. Kısaca Cioran'ın ifade ettiği acı sonlanmış ya da zihinsel olarak dönüştüğünden aynı acı olmayacaktır, Cioran'ın acısı sistemin uygun gördüğü simülakr olarak adlandırabileceğimiz acıya yerini bırakmasıdır. İnsanlar topluca bir boşluğa düşmüşlerdir ve bu boşluğun geçeklikle ilgili kalmamıştır. Yüceliği ve tutkusu kalmamış bir boşluktur (Cioran, 2022b, s. 22). İçinde yaşadığımız sınırlı dünyada insan kendi varlığını mutlak düzeye çıkarmak istemektedir ve bu bağlamda sanki evrenin tam merkezindeymiş gibi yaşamaktadır. İnsan acı içinde yaşamaya mahkum olmuştur. Bu acı dışarıdan gelebilecek hiçbir şeyin yok edemeyeceği ve farkına da varılamayan içsel bir yalnızlık durumudur. Cioran'a göre eğer insanların yüzü gerçekten acıyı olduğu gibi ifade edebilseydi ya da duyguların yoğunluğu yüz çizgilerimizden okunabilseydi, yaşamak imkansız olurdu (Cioran, 2022a, s. 17-18). Bu bağlamda unutulma hali ya da kendini sisteme teslim etme durumu Cioran için en iyi seçenektir.

Eskiden insanlar onurları uğruna ölüyorlardı şimdi ise tüketim çılgınlığı içinde mutlu olmaya çalışıyorlar. Bu onların son önyargılarıdır (Cioran, 2022, s. 24). İnsanlar farklı hedefler peşinde koşmaktadır ve mantık dışı bir şekilde büyülenmiş olarak son derece aşağılık ve tanımlanamaz düşlerin sihrine kapılmışlardır (Cioran, 2023, s. 50). Tiksintiye aç bir şekilde

topluluğun içine gırtlığına kadar gömülmüştür. İnsan doğası düzenin içinde başkalaşarak kendi kontrolünden çıkmaktadır. İnsanın kendini kurtarabilmesi kendi başına kalmasıyla ya da yalnız kalmasıyla ancak mümkün olabilir. İnsan sorunu görebilme kapasitesine sahiptir ancak çare bulma konusunda acizdir çünkü sürekli kendini düzene uyarlayabilmelidir ki gündelik yaşamını devam ettirebilsin. Tüketim düzenin yeniden ürettiği gerçeklik ve anlamsızlık iç huzuru bozan bir durumdur. İnsan mutlu olabilmek için kendini kurarken aynı zamanda kendini tüketmektedir. Heyecanlarını, duyarlılığını kaybetmektedir. Ancak her zaman ya da her durumda mutlu olunmalı, mutlu olunacak bir şeyler bulunmalıdır. İnsanların yaptığı yanılmak, kandırılmış olarak yaşamak ve ölmektir (Cioran, 2023, s. 17).

Toplum kurtarıcılar cehennemine dönüşmüştür. Her taraf vaaz veren solucanlarla doludur ve her kurumun bir misyonu vardır. Herkes mutlak olanın peşinde, olayın merkezinde, yaşama çare bulmaya çalışır. İdealler, hayaller ya da felsefe bitmiş, ortada biz değil ben kalmıştır (Cioran, 2023, s. 11). Varlığımız kaynağını kendimizi zamanın merkezi, nedeni ve sonucu olarak zannetmemizden almaktadır. Kişiliğimiz sahip olduğumuz et ve bilinç parçasını bir gezegene dönüştürmüştür. Ancak eğer kendi konumumuzun farkında olsaydık, varlığımızın ufaklığı bizi ezerdi. Yaşamak insanın kendi boyutlarına karşı körleşmesidir. Kendi önemimizle ilgili bir yanılısma içindeyiz. Kendisine tapmayan kişi henüz doğmamış kişidir. Herkes kendini sevmekte ve olayların merkezinde görmektedir. İnsanın kendi mutlağından kurtulma şansı yoktur. İsimsiz ve kendi suretini tanımayan insan var mıdır acaba? Gecelerin karanlığı bile kendimizi hayranlıkla izlememizi engelleyememektedir. Kendimiz için bile çok fazlayız. Sistemin istediği şekilde düşünmek doğum öncesi ve ölüm sonrası hayal etmemizi engellemektedir. Böylece ebediyetten kopmuş oluruz ve kendi kendimizi tuzığa düşürürüz. Bu bir dogmatik uyku halidir.

İnsan sanki dünyaya atılmış mutsuz bir hayvandır. Sistemin ürettiği ve kendiyi sürekli yeniden üreterek uyumlu hale getirdiği bilincin sürekli açık olması insanın sürekli kendisini yenilemesini gerekli kılmaktadır. İnsanın durmaksızın kendini tanımlaması ve bilginin sürekliliği içinde ortaya çıkan gerilim insan yaşamını acıyla donatmaktadır. İnsan doyumsuz bir şekilde yaşamla ölüm arasında kalmış bir hayvanın trajedisini yaşamaktadır denilebilir. Üstinsana dönüşmek artık imkansızdır (Cioran, 2022a, s. 55). Cioran için üstinsan, özgürlüğün anlamını bilmeyen, mevcut değer yargılarına boyun eğen sürü insanından ayrılan, ona sunulan tüm kalıp ve değer yargılarından bağımsız kendi değerlerini ortaya koyan kişidir. Tanrı'yı öldürebilecek kadar güce sahip olan üstinsanın, alışagelmış tüm yaşam biçimini de alt üst edecek kadar güce sahiptir. Cioran'da Nietzsche'nin etkisi çok belirgindir ve üstinsan kavramı

mevcut değerleri tersyüz edebilecek ya da iyi ve kötünün ötesinde başka bir deyişle gerçeklikte olan ahlakın dışında yeni bir düzen ve değerleri inşa edebilecek nadir insanı ifade etmektedir. Cioran'a göre mevcut değer yargılarından bir an önce kurtulmak gerekmektedir çünkü birçok uydurma başka bir deyişle doğa bilimi, psikoloji, hayali nedenler, etkiler, varlıklar, gerçekliği ve yaşamı sahteletirmektedir ve bu nedenden dolayı yaşamın düşmandırlar (Nietzsche, 1995, s. 25-26). İnsanın doğasına da aykırıdır. Cioran için tüm mevcut değerlere meydan okuyacak ve yeni bir inşa yapabilecek üstinsanın içinde bulunduğumuz sistemin içinde ortaya çıkması artık mümkün değildir. Cioran insanın doğada daha önce hiç görülmemiş, kendine özgü bir yaşama biçimi bulması gerektiğine inanırken, sözde özgürlüğün insana doğadaki herhangi bir tutsaklıktan daha fazla acı verdiğini söylemektedir. Bu bağlamda insanın bir bitkiyi, bir çiçeği kıskanmasında anlaşılmayacak bir şey yoktur. İnsan olmak trajiktir (Cioran, 2022a, s. 84). İnsan çalışmayı zevk haline getirmiştir. Halbuki insanın tüm gücüyle değersiz şeyler için çalışması ve bu çalışmadan mutluluk duyması anlaşılmaz bir şeydir. İnsanın odak noktası öznel olandan nesnel olana akmaktadır. Böylece kendi içsel yazgısını engellemektedir ve varlığının özünden kopmaktadır. İnsan çalışarak kendisini değil bir şeyleri gerçekleştirir. Herkesin bir işi vardır ve bu işler insan için uygun değildirler. İnsanın kendine uygun olmayan bir yaşam biçimini benimseyerek kendisini unutmaktadır. Ancak bu unutma hali insanı saflığa değil aptallığa götürmektedir. Başka bir deyişle bu durum sistemin getirdiği düşünememenin bir sonuçtur. Çalışma insanı özne halinden nesne haline dönüştürmüştür. İnsan köklerine sırtına çevirerek başkalaşmıştır. İnsan yaşamak yerine kendini dış gerçekliğin kölesine dönüştürmüştür (Cioran, 2022a, s. 125).

Modern yaşamın içinde “an” en önemli zamandır ve insan “an”ı sonuna kadar en güzel şekilde yaşamalıdır. Fakat Cioran'ın düşüncesine göre “an”ın aşırı bilincinde olma hali sıkıntı yaratmaktadır. Yaşam ancak hiçbir anın bilincinde olmazsanız katlanabilir olabilir. (Cioran, 2022a, s. 41). Mutluluk her anı bilmenin ve farkında olmanın aksine anları unutmaktan geçmektedir. Modern yaşamda çalışma sonsuzluk duygusunu unuttururken, insan “an”a odaklanmaktadır. Sadece “an”ı yaşamaktadır. Zamanı ortadan kaldırmak “an”ı yaşamaktan geçmektedir. Sonsuz “şimdi”de gerçeğe dönüşmüştür. Varoluş sadece “an”ın içinde ya da şimdi de kendini bulmaktadır ya da kesinlik kazanmaktadır. Ardışık anlardan koparılan “şimdi” ile anlamsızlığın üstesinden gelinmiştir. “An”ı yaşayanlar mutluluğu da yaşayacaklardır (Cioran, 2022a, s. 107). Her “an” yalnızca kendisi için yaşanır. Beğeni ve gruplandırılmaların göreceliğini aşmak zamansallığın bizi hapsedtiği içkinlikten kurtulmaktır. Yaşamın yoğunluğu zamanın önemini belirlemektedir. Yaşam yoğunlaştıkça zamanın da önemi artmaktadır. Yaşam kendini

sadece zamanda gösterebilecek birçok yön sunar ve yaşama bu yönler anlam verir. Yaşamdan konuşurken onlara değiniriz. Sonsuzluktan bahsederken ise anlara değiniriz (Cioran, 2022a, s. 81). Sonsuzluk deneyiminin size tek faydası ölümü unutturmasıdır (Cioran, 2022a, s. 83). Modernite ve onu oluşturan bileşenler ölüme çare olamamıştır. İnsanın kendi krallığını kurma ülküsü Aydınlanma sonrası geçen süreçte hala ölümle sınırlıdır. Cioran modernliğin ilerlemeci anlayışına her zaman karşı çıkmıştır ve rasyonel temelde insanların bu dünyada mükemmel yaşama ulaşabileceği fikrini eleştirmiştir. Modernite ölümü insanlara unutturmaya çalışmaktadır çünkü ölümü durdurmak imkansızdır ve eninde sonunda insan ölüm anını yaşayacaktır. Yaşam büyük bir trajedidir. Bu trajedinin sonu ölümsüzlük inancının yanıltıcı olduğunu gösterir (Cioran, 2022a, s. 35). Ölüm rasyonel toplumun önüne geçemediği ya da kontrol edemeyip, ne zaman gerçekleşeceğini kestiremediği bir olgudur. Ölüm özgürlüğün ifade edilmesidir ya da insanın kendini kendi olarak ifade edebileceği tek yoldur. İnsanın kendi kendine bir şey yapabilmesini ifade etmektedir. Cioran, yaşıyorum çünkü istediğim an ölebilirim (Cioran, 2021, s. 87) sözüyle özgürlüğün ya da ölümün anlamını dolaylıda olsa intihar üzerinden anlatır. Sistem insanın ömrünü uzatmaya çalışmaktadır çünkü insan çalıştıkça sistem güçlenerek kendini yeniden üretebilir. Günümüzde gelinen noktada insanın ölüm hakkı bile elinden alınmıştır. Sistem erken ya da ani ölüme izin vermez ya da onaylamaz. İnsanın bu dünyaya gelmesi zaten en önemli cezadır. Ve bu dünyaya gelen her bebeğin getirdiği şenlik insanlığın ilerleyişinin aslında bir illüzyon olduğunu göstermesi açısından önemlidir (Cioran, 2000, s. 17). Ölüm yaşamı ansızın gafil avlar ya da yaşamın ölümün elinden kaçması imkansızdır. Yaşam ölümden ayrılamaz çünkü yaşamdan bağımsız ölümden söz edemeyiz. İnsanın en büyük yanılgısı yaşamın ölümün esiri olduğunu unutmamasıdır (Cioran, 2022a, s. 23). Sıradan insan ile üstinsan arasındaki farklardan biri de ölüme karşı olan tavırlarıdır. Sıradan insan ölümü dışsal olarak ele alırken üstinsan yaşamı ve ölümü bir bütün olarak ele alır. Sağlıklı normal insanlar ölümü yaşayamazlar çünkü onlar için ölüm negatiftir. Sağlıklı olmanın kapsamında ölüm olamaz. Hastalıklar mükemmel bir yaşamın ne kadar geçerli olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Hastalık ölümü çağırır. Bu durum sağlıklı bir insanın düşünemeyeceği bir şeydir. Ancak aslına bakacak olursak tek gerçek deneyimlerin de hastalıklardan doğduğu kesindir. (Cioran, 2022a, s. 33). Yaşam içinde barındırdığı belirsizlikler ve olumsuzluklarla daha anlamlıdır. Yaşam yanılsamalarla doludur ve hastalık bu açıdan bakıldığında aslında yaşamı ifade etmektedir. Sağlık kendimiz olmamamıza yol açar. Oysaki biz tiksintilerimizle, uyumsuzluğumuzla ve başarısızlıklarımızla kendimiz olabiliriz (Cioran, 2023, s. 68). Ölüm karşısında özne etkisizdir ve yaşam ile ölüm ikiliğinde öznenin belirleyici bir özelliği yoktur. Bu yüzden Cioran ölümü yaşama üstün kılmıştır. Ölüm her yeredir çünkü

insanın özüdür ve sonucu özgürleşmedir. Ölüm doğum cezasının sona ermesi ve insanın yeniden özgürlüğe kavuşmasıdır. Ölüm insanın sistemden azad edilmesidir. İnsan ölümü unuttuğunda ya da kendini ölümsüz hissettiğinde önemli bir şey yapmak ister. Ölümsüzlük hissi ölümü unuttururken aslında tüm mutsuzlukların da kaynağını oluşturmaktadır (Cioran, 2000, s. 169). Cioran herkesin ölecek olmasına rağmen kimileri bu dünyayı anlamla doldurmaya çalışırken kimileri de bu dünyanın anlamsızlığını kabul eder ve bu bağlamda ölümü de farklı değerlendirir. Bu dünyada mutluluğu bulanlar için ölüm istenmeyen bir başarısızlıktır, ancak bu dünyada acı içinde yaşayanlar için ölüm bir ödüldür. Cioran bu dünyanın dışına çıkmanın ya da insanın kendini kurtarmasının tek yolu olarak intiharı görmüştür (Er, 2018, s. 18).

İnsanın gerçek kimliğine kavuşması kendisini yalnızlığına hapsedmesiyle başlar. İnsan diğer insanlardan ve tanrılardan gelebilecek etkilere karşı kendini muhafaza edebilmelidir. Bu dünya ile ilgili her şeyi, kurtuluş da dahil reddetmelidir. Böylece insan kendi iç sesine ulaşabilir ve kendi sesini dinleyebilir. Başka bir deyişle kendini bulabilir. İnsan maskelerinden kurtulmayı öğrendikçe, kendini çevreleyen arzu hapisanesinden de çıkış yolunu bulabilecektir ve özgürleşerek kendi özüne ulaşabilecektir. Ancak bu durum simülasyon evreninde imkansızdır ve bu imkansızlık yaşamı katlanılamaz bir hale getirerek acının kaynağını oluşturmaktadır. Bu durumdan çıkabilmenin çözümü ise intihardır. İntihar etmek insanın sahip olduğu tek özgürlüktür. Cioran bu dünyada yaşamayı ölüm diğer dünyada yaşamayı ise intihar olarak kabul etmektedir. İntiharı düşünmeyen başka bir deyişle özgürlük budalası ve kibrin esiri olmuş insanı ise eleştiriye tutmaktadır.

Sonuç

Baudrillard'a göre simülakrum toplumunda insan ilişkileri yapaylaşmış ve insanların hayatlarında imaj ve semboller belirleyici olurken, yaşamak için gerekli olan somut gereksinimler yerini haz temelli psikolojik gereksinimlere bırakmıştır başka bir ifadeyle kapitalizmin mutasyona uğramasının sonucunda rasyonel üretim süreci yerini irrasyonel tüketim sürecine bırakmıştır.

Aydınlanmayı başarmış, modern toplumları içine alan simülasyon kuramıyla Baudrillard insanın ilerleme düşüncesi doğrultusunda geçirdiği dönüşümün, aslında kendisini bir kısır döngü içine hapsedmesiyle sonuçlandığını göstermek istemiştir. Bugün gelinen noktada insan, bu kısır döngüden de nasıl kurtulacağını bilmemektedir hatta her şeye rağmen simülasyonun devam etmesinden yanadır çünkü simülasyona hapsolmuş insan neler kaybettiğinin farkında değildir. Baudrillard'ın simülasyon evreni, işte bu bitmişliğin gizlenmeye çalışıldığı ya da bu farkındalığın asla ortaya çıkamayacağı bir evrendir.

Simülasyon evreninde her şey birer göstergeden ibarettir ve yaşam tüketim etkinlikleriyle belirlenir olmuştur. Sistem düzenleyici ve baskıcıdır çünkü kendi değer ve ahlak sistemini üretmektedir. Bu bağlamda insanlar var oluşlarını anlamlandırmak için bu etkinliklere hem düşünsel olarak hem de pratikte uyum göstermek zorundadır. İnsan da diğer nesnelere gibi bir göstergeye dönüşmüştür ve sürekli sistemle uyumlu bir şekilde yeniden üretilmektedir. Tüketim günlük yaşamı üretmenin yanında bir yorumlama sistemidir. İnsanın iş ya da iş dışında geliştirdiği tüm etkinlikleri düzenler. Ancak gündelik yaşamın içindeki rekabetin psikolojik ve toplumsal baskısı insanları zorlamaktadır. Dinlenmek ve kendini yeniden üretmek için ya da psikolojik ve sinirsel yıpranmayı gidermek için çok uzun bir zaman gerekir. İnsanların çoğunluğu tüketim düzeninin gerektirdikleri karşısında yetersiz kalırlar ve sistem tarafından kendi kendilerine terk edilirler. Sistemin gerektirdiği doğrultuda yaşayanlar ya da sisteme evet diyenler ise karşılığında kendilerini tüketirler. Simülasyon evreninde insanın sistemin gerektirdiği biçimde tüketiciye dönüşmesi ya da Baudrillard'a göre insanın simülakra dönüşümü, kendi var oluşunu konumlandığı gündelik yaşamının içinde kimlik edinme ve anlamlandırma süreçlerinde de dönüşümü gerektirirken insan tükenmektedir. Bu tükenişin belirtilerini de Cioran'ın dile getirdiğini görmekteyiz.

Bu tükeniş Cioran'da yaşamın anlamıyla ilgili tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Cioran'ın getirdiği eleştirilerin önemli bir kısmı simülasyon evreninde değerlendirilebilir. Cioran insanı kontrol eden ve onu düzenleyen tüm sistemlere karşı tavır alırken, tüketim düzenine yada Baudrillard'ın simülasyon evrenine de eleştirel yaklaşmaktadır. Cioran'a göre düzenin sunduğu mutluluk anlayışı ve insanın en sonunda ilerlemecilik ülküsü doğrultusunda mükemmelle ulaşacağı düşüncesi anlamsızlığın en önemli nedenlerinden biridir. İnsanlar sistemle uyumlu bir şekilde her şeyi nitelerken aslında göstergeler biçimsel olarak kendilerini korumakta sadece içerikleri işleme maruz kalarak yeniden üretilmektedirler. Bu yeniden üretimde ya da simülakra dönüşümden diğer tüm kavramlar gibi mutluluk da etkilenmiştir. Cioran insanların mutsuz olduklarını ama farkında olmadıklarını düşünmektedir. Bir simülakra olarak sistemin izin verdiği ölçüde insanlar mutlu olabilirler başka bir deyişle bu mutluluk simülasyon evrenine özgüdür. İnsan mutlu olmanın tüm gerekliliklerine sahiptir ve mutlu olması gerektiği için mutludur. Burada kastettiğimiz durum mutluluğun bir ölünün yüzünde beliren gülümsemeye benzemesidir. Cioran yaşamın kesinliklerden oluşamayacağını aksine belirsizliklerle yaşamın anlam kazanacağını söylerken aslında Baudrillard'ın görüşlerini tamamlar niteliktedir. Yaşamın kusurlarından arınması yaşamı yapaylaştırır ya da kurgusal hale getirirken, tutku yani insanın yaşam sevinci de sonlanmaktadır. Simülasyon evreninin dışarı

yoktur. Yapısal olarak sistem kendi kendini zamanla yok edebilir. Bu bağlamda insanın kendini kurtarabilmesi ya da uyanabilmesi imkansızdır. Tek kurtuluş yolu yavaş ölüm yerine ani ölümle karşılık vermektir ki ölüm düşüncesi sistem tarafından unutturulmaktadır. Cioran'da ölümü özgürlüğün ve mutluluğun kaynağı olarak görmektedir. Ölmek gerçekliğe başka bir deyişle doğum öncesine dönmektir. Ölüm bu dünyanın sunduğu illüzyonlardan kurtulmaktır. Baudrillard'ın deyişiyle simülasyon evreninde bir simülakr olmanın sonlanmasıdır. İnsanlar sadece mutluluğun değil, acının da ne olduğunu unutmuşlar ve sistemin belirlediği şekilde tanımlamışlardır. Artık ne bugün ne de yarın vardır. Sadece şimdi yaşanmalı ve anda kalınmalıdır. Gündelik yaşamın hızı insanın düşüncelerini de dönüştürmüştür. Cioran'ın düzen, anlamsızlık, özgürlük, doğum ve ölüm ile ilgili eleştirel değerlendirmeleri aslında simülasyon evreni eleştirisidir diyebiliriz. Baudrillard'ın düşüncesi doğrultusunda dünyayı gerçekliğin dışına atarak, simülasyon evreninin merkezine doğru yol almaktayız. Her şeyin simülakra dönüştüğü simülasyon evreni, çalışmamıza göre Cioran'da kötülüğe ve mutsuzluğa keskin bir güç kazandırmaktadır.

Kısaca çalışmamız Cioran'ın bunalımlarını simülasyon evreninde değerlendirerek literature katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Bir tarafta Baudrillard'ın anlamın sonladığı, her şeyin kendisinin ötesine geçerek simülakra dönüştüğü simülasyon evrenini başka bir deyişle insanın yaşamını sürekli yeniden üreten, düzenleyen ve insana başka bir alan bırakmayan, onu baskılayan bir sistemi, diğer tarafta ise Cioran'ın bu sistemin içinde sistemin getirdiği her türlü üretimin ve düzenlemenin ve baskının sonuçları üzerine duygu ve düşünceleri üzerinden isyanını analiz etmeye çalıştık. Böylece Baudrillard'ın simülasyon evreninin ve Cioran'ın acılarının bütünsel olarak değerlendirilebileceğini ve birbirlerini tamamladıklarını ortaya koyarak literature katkıda bulunmaya çalıştık.

Kaynakça

- Adanır, O. (2017). *Simülasyon kuramı üzerine notlar ve söyleşiler*. İzmir: Eylül Sanat Yayıncılık.
- Anık, M. (2016). Aykırı bir düşünür olarak Jean Baudrillard ve gösteriş amaçlı tüketim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47), 441-453.
- Baudrillard, J. (2009). *Gösterge ekonomi politiği hakkında bir eleştiri*. (O. Adanır ve A. Bilgin, Çev.). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi. (Orijinal çalışma basım tarihi 1976).
- Baudrillard, J. (2016) *Simülakrlar ve simülasyon*. (O. Adanır, Çev.). Ankara: Doğubatu Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1981).
- Baudrillard, J. (2017). *Tüketim toplumu*. (N. Tural ve F. Keskin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1970).
- Baudrillard, J. (2018). *Kötülüğün şeffaflığı*. (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1990).
- Baudrillard, J. (2019). *Kusursuz cinayet*. (N. Sevil, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1994).
- Baudrillard, J. (2020). *Nesneler sistemi*. (O. Adanır ve A. Favaro, Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1968).
- Bell, D. (1978). Modernism and capitalism. *Partisian Review*, 45(2), 206-222
- Berman, I. (1992). Modernlik: Dün, bugün ve yarın. (Ü. Altuğu, Çev.). *Birikim Dergisi*, (34), 253-276.
- Cioran, E. M. (2000). *Doğmuş olmanın sakıncası üzerine*. (K. Sarılioğlu, Çev.). İstanbul: Gendaş Kültür Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 1973).
- Cioran, E. M. (2021). *Burukluk*. (H. Bayrı, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1952).
- Cioran, E. M. (2022a). *Umutsuzluğun doruklarında*. (O. Türkay, Çev.). İstanbul: Jaguar Kitap. (Orijinal çalışma basım tarihi 1934).
- Cioran, E. M. (2022b). *Var olma eğilimi*. (K. Sarılioğlu, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1956).
- Cioran, E. M. (2023). *Çürümenin kitabı*. (H. Bayrı, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1949).
- Debord, G. (2006). *The society of spectacle*. New Jersey: Zone Books.

- Er, S. E. (2018). *Emil Michel Cioran, bir alacakaranlık düşünürü*. İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- Gane, M. (2008). *Jean Baudrillard: Radikal belirsizlik*. (A. Utku ve S. Toker, Çev.). Ankara: De Ki Yayınevi. (Orijinal çalışma basım tarihi 2000).
- Kellner, D. (1989). *Jean Baudrillard: From Marxism to postmodernism and beyond*. California: Stanford University Press.
- Kluback, W. ve Finkenthal, M. (1997). *Emil Cioran's temptations exist*. New York: Peter Lang Publishing.
- Nietzsche, F. (1995). *Deccal*. (O. Aruoba, Çev.). İstanbul: Hil Yayınları.
- Oskay, Ü. (2017). *Kitle iletişiminin kültürel işlevleri*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Smith, R. G. (2010). *Introduction: The words of Jean Baudrillard*. R. G. Smith (Ed.), *The Baudrillard dictionary* içinde (1-4). Edinburgh: Edinburgh University Press.